Α/Α: 1136378
Εντυπο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Ημ/νία: 12/02/2004
Σελίδα: 27
Κατηγορία: Κριτική θεάτρου

# Ποικιλία θεατρικής Αγγλίας

**Της ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΜΑΤΖΙΡΗ**

Τέτοιος είναι ο πάταγος που προκάλεσε το κύμα της οργισμένης νέας αγγλικής δραματουργίας των Κέιν, Ρέιβενχιλ κ.ά. και η μετάλλαξή του μέσα σε μια δεκαετία από αυθεντικό ξέσπασμα σε διεθνή θεατρική μόδα, που πολλοί ίσως λίγα πράγματα φαντάζονται έξω από αυτή τη γενναία πρωτοπορία. Ωστόσο, λίγο παραπέρα, στα ήσυχα λιβάδια μιας θυμικά πιο καταλαγιασμένης γραφής, μια σειρά επίσης νέων συγγραφέων καταπιάνονται, άλλοι με αξιοπρόσεκτη δεξιοτεχνία, άλλοι με πιο νεφελώδη οίστρο, με θέματα της εποχής και αέναα ζητήματα του ανθρώπινου νου.

Την πολύμηνη έρευνά της σε φυλακές της Αγγλίας μεταφέρει η πολυγραφότατη Σκωτσέζα Ρόνα Μουνρό, (θέατρο, κινηματογράφος, τηλεόραση) στο «Ατσάλι» («Iron», 2002). Ενα δράμα για γυναίκες σε απομόνωση προς σωφρονισμό ή τιμωρία τους (το μεγάλο ερώτημα), που θέτει επιπλέον κάμποσα θέματα ενός ψυχολογικού, οικογενειακού παζλ. Χωρίς τα κλισέ ενός «έργου φυλακής», το «Ατσάλι» καταγράφει τις πέντε σημαδιακές συναντήσεις μιας βαρυποινίτισσας με την κόρη της μετά από 15χρονο χωρισμό -όσα χρόνια έχει ήδη εκτίσει η μάνα για το φόνο του άνδρα της και όσα μεσολάβησαν για να μεγαλλαχθεί η κόρη από παιδί σε κομψή νεαρή γυναίκα με επάγγελμα και αυτοπεποίθηση.

Στο σκυθρωπό σκηνικό (Marie Semet), αρκούντως πνιγηρό και χωρίς κραυγαλέες αναφορές φυλακής, κάτω από τα άγρυπνα βλέμματα των δεσμοφυλάκων, χτίζεται αργά, νευρικά, αμήχανα μια νέα σχέση ανάμεσα σε μάνα και κόρη. Από επισκεπτήριο σε επισκεπτήριο, από το μηδέν και την απόρριψη αναδύεται μια ισχυρή αγάπη με αναδρομική ισχύ. Την αναδρομική ισχύ που επιζητεί η κόρη και για τη μνήμη της μετά το φόνο του πατέρα της και κατά «τα χρόνια της απουσίας». Οπως έχουν τα πράγματα, με πατέρα και γιαγιά νεκρούς, μόνο η μάνα της μπορεί να τη συνδέσει με το παρελθόν. Το τελευταίο πράγμα που εκείνη θα ήθελε. Και όμως το κάνει. Από την άλλη, η κόρη την προμηθεύει με «joints» ελευθερίας, ικανοποιώντας την αλαφιασμένη περιέργειά της για λεπτομέρειες ζωής στον έξω κόσμο.

Η νατουραλιστική, στατική σκηνοθεσία στο Απλό Θέατρο ασκεί πάνω μας μια δυνατή έλξη. Η Ελλη Παπακωνσταντίνου επικεντρώνεται στο λόγο και μόνο σ' αυτόν. Κι αυτός, πυκνός, ευφυής, βαθιά τρυφερός, το αντέχει. Ακόμη και οι σκεπτικιστές του «well-made» έργου, δύσκολα θα του αντισταθούν.

Μαγνητισμένοι παρατηρούμε την έξοχη ερμηνεία της Μάνιας Παπαδημητρίου. Ενα μικροκαμωμένο τερατάκι με σφιγμένο σώμα, στόμα, γροθιές, σκέψη, φωνή και απέραντη καχυποψία με όλους και όλα. Υπόδειγμα βάθους και λεπτομέρειας. Δείγμα μέτρου και εσωτερικής διεργασίας το προκομμένο, καλότροπο κορίτσι της Λαμπρινής Αγγελίδου. Χαιρόμαστε τη μεστή, αληθινή δεσμοφύλακα της Σοφίας Καλεμκερίδου και τον ανθρώπινο συνάδελφό της του Γιώργου Μωρόγιαννη. Πρόσωπα οικεία, έγκλειστοι οι ίδιοι στις δικές τους κοινωνικές μοίρες, που ανατρέπουν τις προκαταλήψεις μας περί εξουσιαστή και εξουσιαζόμενου.

Βεβαίως, ανεξιχνίαστη παραμένει η απορία, τι δρομολογεί «την κακιά στιγμή»; Τι

κάνει κάποιον εγκληματία χωρίς λογικοφανή αιτία; Η γυναίκα αυτή λάτρευε τον άνδρα της, αλλά «έχασε τον έλεγχο μ' ένα μαχαίρι της κουζίνας στο χέρι»...

Μετάφραση Χριστίνα Μπάμπου-Παγκουρέλη, κοστούμια Τότα Πρίτσα, μουσική Δημήτρης Καμαρωτός.

«Πολλή φασαρία για το τίποτε» (Σέξπιρ)

Αμπι Μόργκαν - ένα όνομα που συζητιέται τελευταία στους θεατρικούς κύκλους του Λονδίνου και το οποίο, όπως η Μουνρό, πρωτοακούστηκε στο Fringe του Εδιμβούργου. Η 36χρονη Ουαλή γράφει στιλάτο θέατρο, συνδυάζοντας μ' έναν ιδιοσυγκρασιακό τρόπο την κοινοτοπία και το συμβατικό ρεαλισμό με το ποιητικό άρωμα μιας, υποτίθεται, σύνθετης, διορατικής αλήθειας στον τόνο του μυστηρίου.

Με το ένα πόδι στην αναχρονιστική νοσταλγία για επαφή με τις γήινες καθημερινές λεπτομέρειές της, και με το άλλο σε έναν ακατάληπτο (μεταφυσικό, υπαρξιακό;) κόσμο με αλλόκοτες, υδαρείς μεταφορές (αμφίβια του υγρού «διαστήματος»), στερεότυπες αν και έστω ισχύουσες απορίες (υπάρχει Θεός, μοναξιά, συμπτώσεις;) και πολλά αναπάντητα ερωτήματα για τον θεατή και καθώς φαίνεται και για το τρίο του έργου [γιατί πληγώνονται, γιατί εγκαταλείπονται, τι τους παρακινεί να σέρνονται φλεγματικοί και ερεβώδεις στις παραλίες κάνοντας (άνοστα) μαύρα καλαμπούρια -«μπορεί να σκοτώσει ένα ιπτάμενο σάντουιτς;»] η Υψηλή Τάση (Tiny Dynamite, 2001, μετάφραση Γιώργος Δεπάστας) είναι ένα έργο αλύτρωτων υπαινιγμών. Κάτι που γοητεύει, σύμφωνα με τον κατάμεστο Εξώστη του Αμόρε μήνες τώρα, αλλά και εκνευρίζει.

Η συγγραφέας μεταθέτει τα πάντα στο ανεξιχνίαστο υποκείμενο. Ενα παρελθόν που στοιχειώνει, χαρακτήρες που άλλα λένε μεταξύ τους, άλλα σκέφτονται φωναχτά κι άλλα υπαινίσσονται παραμένοντας τελικά μουγγοί σε ένα παράδοξο ψυχόδραμα, όπου ματαίως περιμένουμε κάτι να συμβεί. Μια μινιμαλιστική μικρογραφία αστικής καθημερινότητας, εξυφασμένη με απειλή: νύξεις από θανατηφόρα παράδοξα ατυχήματα, αυτοκτονίες, ανησυχητικές αναφορές σε μοιραία δίπτυχα αίτιο / αποτέλεσμα, σύμπτωση/λογική, περιτυλιγμένα με έναν παράταιρο νατουραλισμό (μαγιό, πετσέτες, αντιηλιακά, θάλασσα -βασικό στοιχείο-γρίφος των έξι έργων της Μόργκαν).

Στο συνθετικό σκηνικό (Ειρήνη Σαριμούτσου), παράδοση του «Εξώστη», ο επιτυχημένος γιάπης (Φάνης Μουρατίδης), ο άστεγος παιδικός του φίλος (Χρήστος Λούλης), μια αντίστιξη χαρακτήρων σε άσπρο-μαύρο, και μια άγνωστη κοπέλα (Φαίη Ξυλά, μονίμως χαμογελαστή, αραχτή και έκπαγλη) συνιστούν το κοντινό πλάνο μιας χαμένης γενιάς (;) και ένα τεστ υπομονής, καθώς τους κοιτάζουμε να κοιτάζουν τη ζωή που τρέχει και οι γρίφοι μάς τραβούν απ' τη μύτη για να μας «αδειάσουν» στο τέλος. Τι να σου κάνει η κομψή, γελαστή σκηνοθεσία (Γιάννης Μόσχος) και οι αεράτες ερμηνείες; Είναι κι αυτοί, εξ αντικειμένου, στο πνεύμα του έργου, των καιρών και των φαστφούντ. Εύγευστο τη στιγμή που το τρως, κάτι σαν άχυρο λίγο μετά.

Πέρα στο Γκάζι

Η Κάριλ Τσόρτσιλ δεν είναι καινούργια. Τριάντα χρόνια τροφοδοτεί τις σκηνές του κόσμου με την ιδιοφυή καινοτόμα φαντασία της. Για τους νέους συναδέλφους της πρότυπο πρωτοποριακής ζωτικότητας, θεματικά και αισθητικά, η Grande Dame του βρετανικού θεάτρου είναι με το ένα πόδι στην πραγματικότητα, εξ ου και μια κατηγοριοποίησή της ως «σοσιαλίστριας φεμινίστριας συγγραφέως», και με το άλλο στη σφαίρα των παραισθήσεων, των σύνθετων συνειρμών, του παραλόγου.

Επηρεασμένα από το θέατρο του Παραλόγου των 60's είναι και τα κάμποσα

ραδιοφωνικά της προϊόντα μιας εποχής τριπλής τεκνοποιίας της συγγραφέως και σπιτικής ενασχόλησης με το γράψιμο. Το ραδιοφωνικό Abortive (1971), ένα στοιχειώδες δείγμα του ταλέντου της, θεατροποιημένο από την Ομάδα Σχεδία στο ομώνυμο θέατρο στο Γκάζι, δεν είναι αυτό που θα λέγαμε μια ευκαιρία γνωριμίας με το φαινόμενο Κάριλ Τσόρτσιλ. Ούτε ευκαιρία μιας ανεξάρτητης, έστω, θεατρικής απόλαυσης.

Σε έναν χολιγουντιανό καναπέ (σκηνικά-κοστούμια Οδυσσέας Καψάλως) βλέπουμε ακουμπισμένους σαν κούκλες-Μπάρμπι ένα ζευγάρι. Ασπρο πουκάμισο-λυμένο παπιγιόν εκείνος (Βασίλης Βασιλάκης), πέρλες-βραδινή τουαλέτα εκείνη (Ελένη Μακρή).

Κοιτάζοντας ευθεία μπροστά τους, χωρίς βιασύνη και συναίσθημα, με ξαφνικές ανεξήγητες κορόνες ενέργειας, ξεδιπλώνουν τον κορεσμό τους με γάμο και ζωή εν γένει. Οι δύο ανθρώπινες ρέπλικες τεντώνουν χρονικά και νοηματικά μια ρεαλιστική αφήγηση περί απιστίας, βιασμού, μιας έκτρωσης κάπου-κάποτε, σε στιλιζαρισμένη αλληγορία απροσδιόριστης αγωνίας. Στο βάθος μια οθόνη με ακαθόριστους μετακινούμενους συνειρμούς (φίδι, παχύ έντερο, Μουνκ;) συμβάλλει στην υπνωτιστική εμπειρία.

Από τη βραδιά μένει η εικόνα ενός όμορφου καινούργιου θεάτρου, έργο προσωπικού μόχθου και πειθούς στην εξεύρεση φιλότεχνων χορηγών. Ομως, η εσχάτη δικαίωση είναι η τέχνη. Ή έτσι πιστεύει κανείς. Η περιζήτητη νύφη για την οποία γίνονται όλες αυτές οι προσπάθειες. Η παράσταση του Βασίλη Κανελλόπουλου (σκηνοθεσία) είναι μια απορία. Ποιο όραμα κίνησε την επιλογή αυτού του κειμένου; Τι πεθύμησε να εκφράσει αυτό το ανούσιο και τόσο κοπιώδες δίωρο για συντελεστές και κοινό;

Tiger Lillies back in town!

Εχοντας μαγέψει τους Αθηναίους πέρυσι, το εγγλέζικο πανκ-καμπαρέ τρίο επιστρέφει δριμύτερο. Εμπορικά. Στην τεράστια τέντα του Big top Theatre του Ρέντη, στριμωγμένοι σε σειρές καθισμάτων, σε αντίθεση με τα τραπεζάκια-κρασί-ποικιλίες τυριού του ατμοσφαιρικού τραγουδάδικου της Συγγρού, 1.500 θεατές ανά βραδιά επί 20 μέρες καλούνται φέτος (και συνωστίζονται για) να χαρούν τους ασύγκριτους Αγγλους αναρχικούς της μουσικο-θεατρικής σκηνής. Τον Μάρτιν Ζακ, πρώην τραγουδιστή όπερας, τσαπλινέσκ βηματισμός, κακοποιός, μακάβρια και ακόλαστη φαντασία, και τους δύο Ανδριανούς του: Αντριαν Χιουτζ, «ο Τζέιμς Τζόις των κρουστών», και Αντριαν Στάουτ στο μπάσο (συν μια ομάδα Ρώσων ακροβατών).

Μολονότι ο αχανής χώρος δεν είναι το περιβάλλον τους και η γκροτέσκα εκκεντρικότητά τους προήχθη φέτος σε ένδοξα αυτοματοποιημένη και αποτοξινωμένη κόπια του εαυτού τους, η βραδιά άφηνε μια αίσθηση διαφορετικού που δεν ξεχνάς τόσο γρήγορα.

---

Λεζάντες: Ο Γιώργος Μωρόγιαννης και η Μάνια Παπαδημητρίου στο «Ατσάλι» της Ρόνα Μουνρό
Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Θέμα: ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ